

N Á V R H

zásad zákonné úpravy soudních rehabilitací

Aby byla v nejkratší době překlenuta propast, která se otevřela v únorových dnech roku 1948 mezi těmi, kdož hájili svá občanská práva a svobody zaručené ústavou a kde je na druhé straně potlačovali ve jménu ideálů nového socialistického řádu;

aby všichni mohli uplatnit bez zábran své schopnosti, vzdělání a síly na lečném díle rozkvětu vlasti a vykročit na cestu pravé socialistické demokracie, na niž nebude jítření starých, bolestných ran;

aby byly urychleně odčiněny křivdy a nahrazeny škody, způsobené obviněným, obžalovaným a odsouzeným způsobem vyšetřování a soudního řízení, neuměrným trestem a jeho výkonem, zacházením s jejich rodinami;

aby mohli být postiženi jednotliví pracovníci orgánů činných v trestním řízení, kteří se podíleli na nezákonnostech, navrhuje vydání

Z á k o n a o o b e c n ě m s m ě r u

na podkladě těchto zásad :

I.

Občanská rehabilitace.

1/ Zákon vysloví, že na československé státní občany, žijící na území republiky, kteří byli v období od počátku r. 1948 do konce r. 1967 odsouzeni pro trestné činy politické povahy /zák. č. 50/23, 231/48...atd./ pokud tyto neměly za následek

těžkou újmu na zdraví, anebo smrt, anebo pokud pachatel nebyl odsouzen k trestu smrti a trest vykonán, nutno hleděti tak, jako by nebyli odsouzeni.

Vrací se jim všechna dříve nabytá občanská práva i čestná, v hodnosti, tituly, řády, jakož i společenské postavení a poskytuje se jim plná ochrana osobnosti podle § 11 obč. zákona. Stávají se plnoprávními občany, oprávněnými vykonávat podle svého vzdělání a schopností společenské a pracovní funkce bez jakéhokoliv omezení, které by mělo vyplývat z jejich zcela zahlazeného odsouzení.

Soud o tom vydá rehabilitovanému písemné usnesení jako průkaz.

2/ Aby důsledky této občanské rehabilitace byly uvedeny v život, zákon současně uloží :

- a/ státním orgánům, ústav, podnikům, společenským organizacím, aby zrušili všechna opatření, zabraňující či stěžující rehabilitovaným jejich účast na rozvoji společnosti a naopak, aby učinily taková opatření, která by umožnila jejich pracovní a společenské uplatnění
- b./ ministerstvu školství, aby vydalo vyhlášku o studijních úlevách, které by rehabilitovaným umožnily ve zkrácených termínech dokončiti započatá studia aneb vystudovat zvolený obor stejně tak, jako jejich dětem - těmto se stipendijní podporou, pokud jim bylo ve studiu zabráněno pro provinění jejich rodiče
- c/ ministerstvu zdravotnictví, aby poskytlo zvýšenou zdravotní péči těm, jejichž zdraví bylo podlomeno v důsledku věznění
- d/ ministerstvu sociální péče, aby vydalo nařízení o úpravě důchodu /starobních, invalidních, vdovských, sociálních/ rehabilitovaných osob, tak, aby tvrdosti zákona, dopadající na ně v souvislosti s trestem, byly odstraněny.

II.

Přiměřené odškodnění

- 1/ Občané, tímto zákonem rehabilitováni, přihlásí nejpozději do 3 měsíců od počátku účinnosti zákona své nároky na náhradu majetkové škody, kterou utrpěli vazbou nebo tím, že na nich byl zcela nebo zčásti vykonán trest, anebo kterou utrpěli jinak v přímé souvislosti s trestním stíháním /podle §§ 442 a násl.obč.zák./
- 2/ a/ Nárok na náhradu škody přechází na dědice, pokud je osobou blízkou a může být uplatňován i tehdy, zemřel-li odsouzený před vydáním zákona, takže usnesení o rehabilitaci /viz. od Ič.1/ mu nemohlo být vydáno.
b/ nárok na odškodnění je dán i tehdy, bylo-li původní trestní stíhání zastaveno, aniž došlo k vynesení rozsudku

Oprávnění žádosti v těchto případech a/ib/ potvrdí soud.

- 3/ Žádost o odškodnění /přihlášku/ je nutno podat dvojmo na tiskopise/náhradový list/ u zvláštní komise /3-5ti členné, účast K 231, SPB/ zřízené v každém okrese při ONV, která o výši přeměřené náhrady a o její splatnosti rozhodne do dvou měsíců od podání žádosti v jednoduchém řízení a podle jednoduchých směrnic, nařízením vydaných ministerstvem spravedlnosti spolu s ministerstvem financí

Minimální přiměřenou náhradou jest vrácení zabaveného majku /osobního vlastnictví/ a odškodnění za ztrátu výdělku v jeho průměrné výši na každý měsíc vazby.

Do rozhodnutí komise o způsobu a výši odškodnění lze podat stížnost k Ústřední komisi, zřízené při předsednictvu vlády, neb oprávnění může stanovenou náhradu odmítnout.

- 5/ Napodá-li oprávněný do stanovené doby žádost o odškodnění, aneb odmítne-li určenou náhradu, může se jí domáhat cestou soudní, kde zrušení původního odsuzujícího rozsudku na základě mimořádných opravných prostředků podle § 226 a násl. tr.ř. a zproštění z výroku o vině a trestu může být

řešeno jako prejudiciální otázka

- 6/ Přijetím náhrady aneb nepodáním žaloby na náhradu škody do určité lhůty jest případ rehabilitace uzavřen a celá složitá otázka soudních rehabilitací vyřízená do konce roku 1968. Pouze případy, tímto zákonem neřešené, budou moci býti projednávány z podnětu postiženého podle §§ 266 a násl. tr. ř./
- 7/ Zákon uloží Nejvyššímu soudu, aby s použitím § 268 tr.ř. přikázal k novému projednání všechny případy při nichž byl vynesena trest smrti a tento vykonán. Skončí-li nové projednání zproštějícím výrokem, přináleží oprávněným dědicům plná náhrada škody.

III.

Odpovědnost za nezákonnosti

- 1/ Zvláštní orgán /orgány/ bude pověřen zkoumáním podílů jednotlivých pracovníků na nezákonnostech. Při svém rozhodování bude vycházet z poznatků, získaných :
- a/ dosavadními revisemi rozsudků
 - b/ revisí rozsudků, provedených z úřední moci podle odd. II č. 7
 - c/ "prověřkovými listy", vypsanými žadatelem o náhradu škody a v tolika vyhotoveních, kolik osob se dopustilo protiprávního nebo nelidského postupu
 - d/ spolupráci se společenskými organizacemi /K231, SPB, Liga pro lidská práva apod./
- 2/ Orgán navrhne :
- a- trestní stíhání pokud trestní stíhání není promlčeno
 - b- zbavení pracovníka funkce, kterou v úseku ministerstva spravedlnosti nebo MV zastává